

“Cal parlar molt més del disseny”

L'any vinent serà l'Any del Disseny, a Catalunya, a petició del Foment de les Arts Decoratives (FAD), institució que el 2003 celebrarà el centenari de la seva creació. El FAD, instal·lat en l'espaiós Convent dels Àngels, es troba en un procés de renovació i expansió i vol tenir una major incidència social. Juli Capella, l'actual president, capitaneja la renovació.

Juli Capella (Barcelona, 1908), arquitecte i dissenyador, presideix el Foment de les Arts Decoratives (FAD) des del mes de juny del 2001 amb una voluntat clarament renovadora. El FAD és una institució cultural privada i independent, fundada el 1903, que té com a objectiu la promoció de l'arquitectura, el disseny i la creativitat. L'integren set associacions: disseny industrial, disseny gràfic, audiovisuals, arquitectura, moda i complements, artesanía i joieria. L'any que ve, declarat Any del Disseny a iniciativa de la institució, celebrarà el seu centenari.

—Amb quins objectius, amb quins plans, vau acceptar la presidència del FAD?

—Amb l'objectiu de fer una revolució educada, pactada, planera, que li pertocava pels nous temps que venien. Jo volia ser només un esglaó en una cadena que ve de molt lluny i que continuarà, suposo, molt més temps. Per tant, venia a donar continuïtat i també renovació i identitat. El punt bàsic era renovació generacional, internacionalització, aposta per la interdisciplinarietat i suport a la creació i la qualitat.

—El FAD havia esgotat un model?

—Sí. El FAD havia esgotat un model periòdicament. Primer, el de defensa artesanal que el va fer néixer, el 1903. Cap als anys cinquanta, aquest model es va esgotar. Després, n'hi ha hagut un altre, l'aparició del concepte del disseny pròpiament dit, del disseny industrial o l'obra arquitectònica, cosa ara ja ben assumida. I ara s'inicia la tercera fase, amb la revolució digital. No és que el FAD s'esgotés, és que la societat ha canviat. També s'havia

esgotat el model resistencial de l'època franquista del carrer Brusi. El meu antecessor, Ramon Bigas, ja va engegar el gran canvi amb el trasllat al Convent dels Àngels, davant del MACBA. Ell és el que va fer el canvi d'una institució que es moria. Ara, a mi em toca omplir-la de contingut.

—El FAD ha estat objecte de moltes crítiques, els darrers anys. Per què?

—I jo en vaig ser un, dels crítics. Ras i curt: la casa va perdre el pols de la realitat, als anys vuitanta. Es va convertir en un espai endogàmic i va quedar anquilosat. El món de la creació, de l'arquitectura a la moda, va deixar d'interessar-s'hi. Perquè l'espai era de resistència, no d'acció, i a la gent jove, li feia basarda aquell món institucional tancat, d'unes juntes gens democràtiques, gens transparents, de quatre amics. I no els millors ni els més bons. Mentrestant, el disseny havia fet un *boom* brutal. El disseny, a Catalunya, havia evolucionat moltíssim i el FAD encara estava als anys seixanta. Afortunadament, gràcies a les crítiques i a l'esforç de tota la gent del FAD, tot això s'ha redreçat i tenim un FAD que, amb errors i mancances, és representatiu del que passa en el món del disseny. Si apareix una polèmica ciutadana, com la del futur del Born i de la biblioteca, aquí es fa l'assemblea. I ens tornarem a anquilosar i vindrà el conformisme i ens donaran una puntada de peu al cul i ens n'anirem.

—El gran públic només té notícia del FAD quan concedeix els premis. Què fa el FAD de positiu, què ha de fer?

—Jo diria, per a què serveix el FAD? Per a res. Estrictament, funcionalment, per a res. El Col·legi d'Arqui-

“Gràcies a les crítiques i a la gent del FAD, afortunadament, ara tenim una institució que, amb errors i mancances, representa el que passa al món del disseny”

tectes certifica projectes, però el FAD, no. El FAD només té una raó de ser, la d'aixoplugar un grup minoritari de mil cinc-cents dissenyadors que estimem i promovem la professió. Què ha de fer el FAD? Contribuir a tot això, a promoure la professió i fer que el disseny sigui valorat i estimat, no només pels dissenyadors. En la pràctica, el FAD fa una gran llista de coses. Premis; conferències; concursos; desfilades; exposicions; beques i ajuts a la gent jove; acords amb les institucions, com el que ara hem signat amb l'Ajuntament de Barcelona per a la millora en el disseny i la qualitat d'elements urbans; presència en la gestió del paisatge urbà i participació en temes d'innovació promoguts per institucions. Un exemple molt concret: el FAD realitza el concurs del logotip de l'Institut Ramon Llull. El FAD està a disposició de les empreses i les institucions que vulguin defensar el bon disseny. Però també es queixa. Per exemple, quan una institució planteja malament un concurs.

—Si el FAD desaparegués, passaria res?

—Sí el FAD deixés d'existir, deixaria de funcionar res? No. Ara bé, davallaria la qualitat del disseny. El FAD és la casa dels dissenyadors, dels que

senten un gran amor per aquesta professió. Finalment, és un club, i un *lobby* de professionals de la creació.

—El president escriu articles a la premsa i demana que la biblioteca provincial no es faci al Born, per exemple. Li ha calgut consultar l'opinió dels socis del FAD?

—Primer, jo no em considero president del FAD. No crec gaire en els càrrecs tan rimbombants. He acceptat el càrrec perquè la gent ha votat de manera democràtica i secreta per primer cop. Fins ara, o no es votava o es feia a mà alçada. La meua filosofia és de grup. Tinc una junta de quatre persones més els presidents de les set associacions i tots plegats som els que manem. Jo no tinc, considero, ni més ni menys autoritat que aquests altres. Quan faig declaracions firmo amb el títol d'arquitecte, mai com a president del FAD. Si el FAD s'ha de pronunciar sobre una qüestió, ho fa la junta i en el cas del Born va acordar adherir-se a la campanya perquè la biblioteca no es faci a l'antic mercat. Mai no defensaré una posició personal com a posició del FAD.

—Si el FAD, gràcies a l'energia de la renovació, creix com a *lobby*, és a dir, com a poder fàctic del disseny, el dissenyador que n'estigui fora no tindrà dificultats per imposar-se?

—El FAD té claríssim, en primer lloc, que no té la representativitat del sector. El FAD no representa els dissenyadors, només una part, els socis. I en segon lloc, el FAD és prou sensible per saber recollir i assumir la veu de qualsevol creador o empresari. Així ho fem. Ho puc demostrar. Per ser premiat pel FAD no cal ser-ne soci. I molta de la nostra tasca de divulgació i difusió és oberta. Una altra cosa són els serveis del FAD, com l'accés al local, a les publicacions i l'assessorament, als quals tenen dret els socis, gràcies a les quotes que paguen. La discriminació és envers la potinèria i el plagi. Si vetllem i estem alerta davant d'una normativa que pensem que és perjudicial, fem una feina en benefici de tothom.

—Què pot fer el FAD, com a grup de pressió, per incidir més en la societat?

—Actuar i ser reconeguts per cada actuació que fem. En tant que actuem de manera positiva, enriquidora, tindrem més pes. En això sóc activista. No penso en un discurs teòric de com i què ha de ser el FAD. No hem de fer passadissos, ni demanar ajuts i subvencions. M'agradaria que creixés el respecte pel FAD per la feina que fa. Si per alguna cosa vull que el FAD sigui més conegut és perquè ha despertat passió per les nostres disciplines. No per fer por. Tampoc no podem fer de jutges. Ni la junta ni jo no tenim la veritat. El FAD no pot dir el que està bé o no. El FAD ha de promoure el que està bé.

—És bo que s'hagi deixat de parlar tant del disseny com s'havia fet fa alguns anys?

—No. Cal continuar parlant-ne. Mai no ens ha de fer por parlar del disseny. Ho tinc claríssim: que se'n parli, encara que sigui bé, com deia Dalí. Però que se'n parli. Per què? Perquè estic a favor que els temes es plantejgin amb total llibertat. Cal parlar-ne més, del disseny, cal posar la qüestió a debat i que la gent no es quedi amb el tòpic d'utilitzar la paraula quan parla de drogues de disseny o bars de disseny. Tots els bars estan dissenyats, tant el més tronat i xava com l'italià o el *country*. És millor no intentar escapolir-se, sinó aprofitar el debat. Penso que la culpa que la gent no hagi entès prou bé el que significa el disseny i que encara diu aquestes ximpleries de les drogues de disseny o del bar de disseny és de nosaltres. Enyoro els anys vuitanta perquè hi havia frescor, llibertat. A més, el 2003 serà l'Any del Disseny, a petició del FAD. Amb la qual cosa, ho sento, donarem la pallissa a la gent.

—Defenseu, si us plau, els beneficis del disseny.

—És una disciplina que fa que la gent visqui millor. Per tant, és social i gens frívola, gens epidèrmica. Quan la gent parla del valor afegit del disseny, malament. No és un valor que puguis afegir o treure, ho és tot. Dissenyar és pensar.

—Del boom ençà, quina evolució ha fet, en general, el disseny?

—El que hi ha hagut és una tornada cap a un cert minimalisme i una certa contenció de l'esclat esbojarrat de la fi dels vuitanta. L'època dels noranta ha estat més ensopida, però més asenyada, més equilibrada. Hi ha hagut l'expansió de la sensibilitat ecològica i de la sostenibilitat. També s'ha produït una brutal internacionalització. Quan hi va haver el *boom* érem bastant autàrquics. No sabíem el que es feia a fora i a fora tampoc no sabien el que fèiem aquí. I s'ha donat al màxim la interdisciplinarietat. Les fronteres s'han esvaït.

—Amb el *boom* dels vuitantes, el disseny com a valor comercial ja està prou assumit?

—No ho cregueu. El gran tema pendent del disseny català és l'arribada massiva, no puntual, i amb convicció, de l'empresari, del món de l'empresa. És cert que alguns empresaris l'han fet servir i els ha anat molt bé, com Roca, Colònies Puig, B. D. i molts més, però són pocs, encara. En canvi, tots els que ho proven i ho fan a consciència, en surten conversos, se'n tornen fans. Aquí tenim molt a guanyar. Moltíssimes empreses podrien millorar els seus productes. El disseny incentiva el negoci. Entre dos objectes d'igual qualitat, funció i preu, la gent tria el que està més ben dissenyat.

—A vegades, una determinada cultura —obsessiva— del disseny, la falera per millorar el disseny de les coses, porta al canvi constant. Cada dos per tres, els ajuntaments han de posar papereres i fanals nous, renovar, renovar, renovar. No és un vici, voler el canvi ràpid?

—Sí. És un vici. No és un vici que tot t'ho replantegis periòdicament. Estic d'acord que és una estafa que certes coses es canviïn cada dos per tres quan la seva prestació continua sent bona, perquè et deixes portar per la moda. Per tant, d'acord amb la reflexió, però al mateix temps, com a defensor de la creació, hem de promoure la investigació i, per tant, la creació real. Que sigui justificat, el canvi. Sí, hi ha una falera pel canvi. Aquesta falera, la provoca més aviat el propi esnobisme de la gent i el consumisme que té al cap. Hem arribat a un excés.

"El gran tema pendent del disseny català és l'arribada massiva, i amb convicció, de l'empresari. Els que hi entren, se'n fan conversos. Aquí tenim molt a guanyar."

Però tampoc no vull fer moralisme. No ens podem fer els ingenus. El capitalisme basat en el consum té la seva part bona i la seva part dolenta. Ja m'agradaria que l'home és preocupés més per l'ésser humà, i aquí el disseny té un paper important, fer més social la nostra relació, la nostra vida. Les coses han de ser útils, han de tenir la funció del servei, encara que el servei a vegades és el plaer.

—Podríem parlar d'alguns sectors determinats? Per exemple, en els electrodomèstics. Quin és el vostre diagnòstic?

—Fatal. Un dels sectors que pràcticament no ha canviat. Continuem amb les caixes blanques. El color i les textures variades han entrat molt tímidament, com el gres, a Itàlia. La robòtica i els estris, aquests han estat una mica més valents. El que entenem com electrodomèstic fa pena. I no em refereixo només estèticament, també funcionalment. La rentadora, per exemple, ha evolucionat poc. El comandament a distància és ple de botons i no saps perquè serveixen. Penso que és un camp que tindrà aviat una renovació. I després diuen que hi ha massa disseny. Si està ple de coses que necessiten disseny!

—Arquitectura pública.

—Tant l'Ajuntament de Barcelona com la Generalitat de Catalunya han fet una aposta per l'arquitectura de qualitat. Però també cal dir que, darrerament, l'arquitectura pública ha empitjorat. O bé perquè només interessen les figures —Calatrava, Foster— o bé ho encarreguen a arquitectes mediocres perquè són més dòcils.

—L'arquitectura privada.

—Està millorant gràcies, primer, a la sensibilitat de noves generacions de promotors, i, segon, al control i les indicacions, les suggerències, de l'administració pública.

—I dins del grafisme, el llibre.

—Ha millorat moltíssim. Ara agafes un llibre i ja veus si és més important l'autor que l'obra. La tipografia es pot llegir. Sents una atracció per la coberta, i tant pràcticament com conceptual, el llibre ha millorat molt. Dit això, les grans lliçons de les cobertes dels llibres s'han donat fa anys. En la comunicació digital i telemàtica hi ha hagut un gran canvi. Ha nascut una disciplina nova, el grafisme en moviment, que tan bé aprofita la televisió.

Lluís Bonada